

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Заїка Ауріка Анатоліївна,
*аспірантка кафедри
конституційного права України,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: aurikazaika@gmail.com
ORCID 0000-0001-5275-2392*

doi: 10.21564/2414–990x.143.146276
УДК 341.231.14

МІЖНАРОДНО–ПРАВОВІ (ЄВРОПЕЙСЬКІ) СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ВІД ГЕНДЕРНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Проаналізовано міжнародні (європейські) стандарти захисту від гендерної дискримінації, окреслено їх значення для України в умовах конституційної реформи. Розглянуто міжнародні стандарти гендерної рівності та основні документи, в яких вони закріплені; вивчено діяльність міжнародних організацій, спеціалізованих органів та інших інституцій, метою яких є забезпечення гендерної рівності.

Ключові слова: гендерна рівність; гендерна дискримінація; міжнародно-правові стандарти захисту від гендерної дискримінації; європейські стандарти захисту від гендерної дискримінації; євроінтеграція.

Заїка А. А., аспірантка кафедри конституційного права України, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail : aurikazaika@gmail.com ; ORCID 0000-0001-5275-2392

Международно-правовые (европейские) стандарты защиты от гендерной дискриминации
Анализируются международные (европейские) стандарты защиты от гендерной дискриминации, их значение для Украины в условиях конституционной реформы. Рассматриваются международные стандарты гендерного равенства и основные документы, в которых они закреплены; изучается деятельность международных организаций, специализированных органов и других институтов, целью которых является обеспечение гендерного равенства.

Ключевые слова: гендерное равенство; гендерная дискриминация; международно-правовые стандарты защиты от гендерной дискриминации; европейские стандарты защиты от гендерной дискриминации; евроинтеграция.

Постановка проблеми. Серед основних стандартів Європейського Союзу Угода про асоціацію передбачає стандарти захисту від гендерної дискримінації.

З огляду на те, що наразі в Україні продовжується конституційна реформа, спрямована на розвиток демократичної правової держави та європейську інтеграцію, а рівні права і можливості для обох статей проголошено однією з головних засад цієї реформи, питання міжнародно-правових (європейських) стандартів захисту від гендерної дискримінації постає зовсім у новому світлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародні стандарти захисту від гендерної дискримінації останнім часом стали об'єктом вивчення багатьох представників вітчизняної юридичної науки. Різним аспектам цієї проблеми більшою чи меншою мірою присвячені праці С. Айвазової, М. Буроменського, О. Дашковської, І. Лавринчук, О. Марцеляка, А. Пашка, І. Полховської, О. Рудневої, І. Тартаковської, О. Уварової, М. Чічкань та ін.

Мета статті – проаналізувати основні документи, в яких закріплені міжнародні (європейські) стандарти захисту від гендерної дискримінації, та окреслити їх значення для України в умовах конституційної реформи, розглянути діяльність міжнародних організацій, спеціалізованих органів та інших інституцій, метою яких є забезпечення гендерної рівності.

Вклад основного матеріалу. Стандартом вважається певний набір характеристик та ознак предмета, товару чи послуги, наявних у певній кількості, що й забезпечує їх високу якість. У міжнародних документах достатньо повно відбита система міжнародних стандартів правового статусу особи. Значна кількість таких стандартів набула універсального значення; і перелік мінімального набору міжнародних стандартів правового становища особи постійно розширюється. Слід зауважити, що саме на міжнародно-правовому рівні найперше встановлюються стандарти правової рівності людей, які згодом закріплюються в законодавстві держав. Утілення стандарту правової рівності та інших стандартів прав людини означає гармонізацію внутрішньодержавного правового становища індивідів на основі єдиних міжнародних стандартів.

Найчастіше прийняття міжнародно-правових норм, які вводять певні стандарти в якійсь галузі регулювання суспільних відносин, особливо прийняття універсальними (наприклад, ООН, МОП, ЮНІСЕФ та ін.) або найбільшими регіональними (Рада Європи) міжнародними організаціями, здійснюється для того, щоб підштовхнути держави до законодавчого закріплення таких стандартів. Однак незалежно від предмета і сфери регулювання норми міжнародного права мають уніфіковане значення, тобто повинні стерти відмінності між правовідомістю різних народів і правовими системами різних країн.

Міжнародними стандартами гендерної рівності прийнято називати конкретні міжнародно-правові приписи в галузі забезпечення гендерної рівності, до досягнення яких необхідно прагнути державам у своїй правовій діяльності.

Надання проблемам встановлення гендерної рівності та ліквідації дискримінації за ознакою статі міжнародного значення обумовлено тією обставиною, що дискримінація жінок, на жаль, має місце в усіх країнах світу. Ось чому міжнародне співтовариство віднесло цю проблему до глобальних.

Міжнародні напрацювання у сфері гарантування гендерної рівності є багатим джерелом стандартів гендерної рівності, які необхідно закріпити в національних законодавствах усіх країн, які прагнуть до того, щоб стати демократичними насправді. Нині ж загальносвітове становище в цій сфері далеке від досконалості. Передусім це викликано відсутністю ефективних національних механізмів захисту від дискримінації за ознакою статі.

Відома дослідниця жіночого руху С. Г. Айвазова пише: «Якщо національне законодавство щодо гендерної рівності, прав жінок розроблено слабо, а то й зовсім відсутнє, то жіночі організації, та й самі жінки, можуть використовувати для відстоювання своїх прав документи, прийняті світовою спільнотою і ратифіковані їх країною. Вони мають право, посилаючись на Конвенції, звертатися в судові інстанції всіх рівнів. Невипадково правові акти Організації Об'єднаних Націй називають юридичним знаряддям запобігання дискримінації щодо жінок [2, с. 65].

В основу міжнародних документів покладені такі важливі принципи, як рівноправність статей і неприпустимість дискримінації за ознакою статі.

Порівняльний аналіз стандартів гендерної рівності, закріплених у міжнародних документах, та положень національного законодавства, уможливив два істотні висновки. По-перше, рівень розробленості міжнародних стандартів гендерної рівності вищий, ніж відповідний рівень національних стандартів, якщо такі взагалі є. До того ж, у багатьох країнах жінки обмежені в правах чинним національним законодавством, особливо в трудовій, політичній, адміністративній сферах життя суспільства. По-друге, вид, якість і повнота стандартів гендерної рівності перебувають у прямій залежності від виду, якості і повноти загальнолюдських стандартів, що діють у сфері забезпечення і захисту прав людини. Тобто чим краще розроблені і здійснюються останні (загальнолюдські права), тим краще розроблені і реалізуються перші (стандарты гендерної рівності). Таким чином, стандарти забезпечення гендерної рівності тісно пов'язані з правами людини і якістю їх розроблення. Норми, що встановлюють стандарти гендерної рівності, по суті, конкретизують норми, які встановлюють загальнолюдські стандарти прав людини стосовно жіночого питання.

Розглянемо міжнародні стандарти гендерної рівності та основні документи, в яких вони закріплені. При цьому зазначимо, що такі стандарти розвиваються в чотирьох основних напрямках: усунення дискримінації (нерівноправності, нерівного доступу тощо) – захист прав жінок у різних сферах життя суспільства; досягнення рівноправності чоловіків і жінок (якісна рівність); урівняння представництва чоловіків і жінок у громадських і державних інституціях (кількісна рівність); запобігання злочинам, в яких об'єктом злочину є жінки (проституція, работоргівля та ін.).

Уперше на міжнародному рівні принцип рівноправності чоловіка і жінки був закріплений у Статуті ООН. Серед інших міжнародно-правових актів загального характеру слід виділити складові Міжнародної хартії прав людини: Загальну декларацію прав людини (1948 р.), Міжнародний пакт про громадян-

ські і політичні права (1966 р.), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.).

Загальна декларація прав людини підтвердила проголошений у Преамбулі Статуту ООН принцип рівноправності чоловіків і жінок та розвинула його. Зокрема, Декларація підтверджує принцип недопущення дискримінації і проголошує, що всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах і що кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені в ній, без будь-якої різниці, у тому числі відмінності щодо статі [3]. Крім того, в Загальній декларації прав людини був прописаний один з найважливіших стандартів гендерної рівності – рівність в сімейних відносинах. Слід зазначити, що норми Декларації стали загальноновизнаними положеннями міжнародного права і включені в національні конституційні законодавства багатьох держав.

Важливі стандарти прав жінок, які належали до першого покоління прав людини, – громадянські і політичні права – закріплені в Міжнародному пакті про громадянські і політичні права. Так, держави – учасниці Міжнародних пактів про права людини зобов'язані забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма економічними, соціальними, культурними, громадянськими і політичними правами. Також ст. 26 Пакту встановлює, що всі люди рівні перед законом і мають право без будь-якої дискримінації на рівний захист закону, який повинен гарантувати всім особам рівний і ефективний захист проти дискримінації за ознакою статі (і інших ознак) [4]. Таким чином, на міжнародному рівні було встановлено й інший основний стандарт рівноправності статей – рівність чоловіка і жінки перед законом, включаючи рівний правовий захист проти дискримінації за ознакою статі.

Стандарти прав жінок, які належать до другого покоління прав людини, – соціальні, економічні та культурні права – закріплені в Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права. У ст. 2 Пакту міститься зобов'язання держав-учасниць гарантувати, що права, проголошені в ньому, будуть здійснюватися без будь-якої дискримінації щодо статі (і інших ознак) особи. А ст. 3 встановлено, що держави, які «беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма економічними, соціальними і культурними правами, передбаченими в цьому Пакті». Крім того, у ст. 7 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права закріплено, що держави-учасниці визнають право кожної людини на справедливі і сприятливі умови праці, зокрема жінкам повинні гарантуватися умови праці не гірші від тих, якими користуються чоловіки, з рівною платою за рівну працю (підпункт а.і.) [5]. Отже, тут закріплено ще один визнаний світовою спільнотою стандарт рівноправності статей – рівність у галузі трудових відносин.

Аналіз Міжнародної хартії прав людини уможливорює висновок, що стандарти гендерної рівності закріплюються двояко. З одного боку, на держави, які беруть участь у цих документах, покладається обов'язок забезпечити рівність прав чоловіків і жінок; з другого, – закріплюється заборона дискримінації за ознакою статі.

Важливі стандарти гендерної рівноправності містяться у прийнятій у рамках ООН Конвенції про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960 р.). Цей документ встановлює неприпустимість дискримінації в сфері освіти, тобто неприпустимість будь-якої різниці, винятку, обмеження або переваги за ознакою статі (поряд з іншими ознаками), яке має на меті або наслідком знищення або порушення рівності відносин у освіті. Величезне значення цієї Конвенції обумовлено також тим, що вона накладає на держави, які беруть участь у ній, зобов'язання скасувати всі законодавчі постанови та адміністративні розпорядження і припинити адміністративну практику дискримінаційного характеру в галузі освіти; вжити, якщо потрібно, у законодавчому порядку заходи, необхідні для того, щоб усунути будь-яку дискримінацію при прийомі учнів до навчальних закладів; а також деякі інші зобов'язання [6]. Таким чином, Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти не лише вводить стандарт рівноправності чоловіків і жінок при отриманні освіти, а й накладає на держави зобов'язання щодо зміни в позитивному ключі їх національного законодавства і внутрішньої політики у вказаній галузі.

Незважаючи на діяльність ООН – універсальної міжнародної організації – прийняття міжнародних документів у галузі забезпечення та захисту прав людини, в яких, як показано, містилися деякі положення, спрямовані на вирішення жіночого питання, жінки перебували в нерівному становищі і, як і раніше, піддавалися дискримінації. Цим зумовлена поява спеціалізованих міжнародних органів, інституцій та спеціальних міжнародних документів, які були покликані прискорити досягнення рівноправності жінок. І саме з появою таких органів, інституцій та документів пов'язаний перехід до боротьби за гендерну рівність у повному розумінні поняття, тобто до боротьби не лише за рівне становище жінок перед законом, а й за рівне становище жінок в усіх сферах життя суспільства – за повну соціальну рівність, у тому числі через забезпечення для жінок повної свободи вибору соціальної ролі.

Отже, для встановлення повного переліку міжнародних стандартів гендерної рівності слід розглянути зазначені спеціальні документи і діяльність згаданих спеціалізованих органів та інших інституцій.

Першим міжнародним документом, у якому питання прав жінок розглядалося детально, стала Конвенція про політичні права жінок (1952 р.), де були закріплені найважливіші стандарти гендерної рівності в політичній (включаючи управління державою і громадськими справами) сфері. Так, у ній виражена прихильність здійсненню принципу рівноправності чоловіків і жінок, зазначеного у Статуті Організації Об'єднаних Націй, у тому числі за допомогою урівняння відповідно до Статуту та Загальної декларації прав людини становища чоловіків і жінок щодо володіння і користування політичними правами, і визнано, що «кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною безпосередньо або через вільно обраних представників і право рівного доступу до державної служби в своїй країні» [7]. Конвенція закріплює три найважливіших політичних права: голосувати на всіх виборах на рівних з чоловіками умовах

без будь-якої дискримінації; обиратися на рівних з чоловіками умовах без будь-якої дискримінації в усі встановлені національним законом установи, що вимагають публічних виборів; займати на рівних з чоловіками умовах посади на суспільно-державній службі та виконувати всі суспільно-державні функції, встановлені національним законом. Ці права є основоположними, загальнови-знаними міжнародними стандартами гендерної рівності у політичній сфері для всіх демократичних держав.

Важливим кроком у справі захисту прав жінок стало прийняття Конвенції про громадянство одруженої жінки 1957 р. Цей документ поклав край заста-рілій дискримінаційній практиці автоматичної зміни громадянства жінки при вступі у шлюб, розірванні шлюбу і зміні громадянства чоловіком (статті 1 та 2) [8]. Тим самим архаїчне правило класичного міжнародного права – «дру-жина слідує за чоловіком» – було скасоване безпосередньо на міжнародному рівні.

Остання третина ХХ ст. стала значимим етапом боротьби за рівноправність жінок. Саме в цей час дискримінація жінок визнається світовим співтовари-ством глобальною проблемою. Головним напрямом щодо вирішення проблеми було прийняття відповідних міжнародних документів та проведення міжнарод-них конференцій на міжурядовому рівні, із залученням неурядових організацій та широкої громадськості.

Результатом цієї роботи стали Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок 1967 р. і – найвище на сьогодні досягнення боротьби за рівноправ-ність статей – Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. Прийняття цих документів було підготовлене всією сукупністю декла-рацій, конвенцій та рекомендацій, розроблених Організацією Об'єднаних Націй та її спеціалізованими установами з метою сприяння рівноправності чоловіків і жінок.

Розглянемо Декларацію про ліквідацію дискримінації щодо жінок 1967 р. У Преамбулі Декларації вказано, що дискримінація щодо жінок несумісна з гідністю жінки як людини, добробутом сім'ї і суспільства, заважає її участі на рівних умовах з чоловіками у політичному, соціальному, економічному та куль-турному житті своєї країни і є перешкодою до повного розвитку можливостей жінки в справі її служіння своїй країні і людству [9]. Там само зазначена необ-хідність забезпечити у законодавстві та у практиці загальне визнання принципу рівності чоловіків і жінок.

Новим і найбільш значущим для того часу положенням Декларації був обов'язок держав-учасниць включити принцип рівності чоловіків і жінок у кон-ституції та інші правові акти, анулювати існуючі нормативно-правові практики, дискримінаційні стосовно жінок, а також встановити належний юридичний захист рівноправності чоловіків і жінок.

Важливо підкреслити, що положення Декларації націлені на перетворення не лише нормативно-правової системи, але й на зміну суспільних уявлень, зокрема викорінення забобонів і скасування звичаїв і всієї іншої практики,

заснованої на ідеї неповноцінності жінок (ст. 3). Крім того, в Декларації не лише підтверджуються вже закріплені в міжнародно-правових документах стандарти рівності статей – у ній заявлено твердий намір усіх держав-учасниць забезпечити, перш за все законодавчо, щоб заміжні та незаміжні жінки мали рівні з чоловіками права в галузі цивільного права, зокрема, право придбання та успадкування власності, а також управління, користування та розпорядження нею, включаючи власність, придбану в період перебування в шлюбі; право на рівні право-і дієздатність; однакові з чоловіками права щодо законодавства про пересування осіб (ст. 6). У ст. 7 Декларації встановлено принцип неприпустимості дискримінації жінок у сфері кримінального права [9].

Тож цілком очевидним є те, що боротьба за гендерну рівність на міжнародній арені вийшла на якісно новий ступінь: з тих пір метою її стало не просто встановлення рівного становища жінок і чоловіків перед законом, а рівність чоловіків і жінок у всіх сферах життя суспільства.

Висновки. На міжнародному рівні принцип рівноправності і відповідний стандарт закріплюються не в прямій формі як принцип рівноправності індивідів, а як заборона дискримінації (за певними ознаками). Такий підхід видається дещо обмеженим, але він включає як заборону дискримінаційного поводження з особою за певним колом ознак, так і набір певних прав та свобод, стосовно яких, відповідно, забороняється дискримінація.

Стандарт і принцип заборони дискримінації жінок на нормативному та інституційному рівні національних правових систем, закріплені у міжнародних документах, не є самоцінним положенням – з нього випливає зобов'язання держав забезпечити жінкам рівні права і можливості для користування цими правами.

Нині в усіх демократичних державах панує розширювальний підхід до розуміння сутності стандартів прав і свобод людини, згідно з яким такі стандарти розглядаються не лише як декларативні положення, але і як такі, які накладають на держави, що ввели їх у своє національне законодавство, зобов'язання щодо створення відповідних умов та можливостей для користування правами і свободами. Найбільш виразно дане положення проявляється у державах-членах Європейського Союзу, де впровадження стандартів гендерної рівноправності в національне законодавство та створення відповідних умов і можливостей визначено директивами Співтовариства – юридично обов'язковими актами рамкового характеру.

Для встановлення повноцінної гендерної рівності й усунення дискримінації за ознакою статі недостатньо самих лише законодавчих заходів, необхідна зміна стереотипів суспільної свідомості і поведінки, пов'язаних з розумінням соціальної ролі жінки і її місця в житті суспільства, тобто впровадження нових стандартів світогляду. Тепер рівноправність чоловіків і жінок визнається майже всіма країнами світу, однак у суспільстві все ще зберігаються певні забобони та стереотипи, що й уможлиблює факти гендерної нерівності.

Список літератури:

1. Кузьо М., Черніков Д., Павлюк С., Хорольський Р. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. URL: http://parlament.org.ua/upload/docs/final_1.pdf.
2. Айвазова С. Г. Гендерное равенство в контексте прав человека: учеб. пособие. Москва, 2001. 348 с.
3. Загальна декларація прав людини ООН від 10.12.1948 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ООН від 16.12.1966 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
6. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти ООН від 14.12.1960 р. Набрання чинності 22.05.1962 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_174.
7. Конвенція про політичні права жінок ООН від 20.12.1952 р. Набрання чинності від 07.07.1954 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_156.
8. Конвенція про громадянство одруженої жінки від 29 січня 1957 р. Ратифікація від 20.10.1960 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_158.
9. Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок ООН від 07.11.1967 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_386;
10. Women's Entrepreneurship Development and Gender Equality (WEDGE): Phase 3 (INT/08/68/IRL). URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_mas/---eval/documents/publication/wcms_166530.pdf.
11. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. Київ : Заповіт, 2016. 244 с.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014 р. (дата оновлення 30.11.2015). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/984_011/page11.

References:

1. Kuzo, M., Chernikov, D., Pavliuk, S., Khorolskyi, R. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS: zmist ta implementatsiia. URL: http://parlament.org.ua/upload/docs/final_1.pdf [in Ukrainian].
2. Ajvazova, S.G. (2001). Genderoe ravenstvo v kontekste prav cheloveka. Moscow [in Russian].
3. Zahalna deklaratsiia prav liudyny OON vid 10.12.1948 r. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava OON vid 16.12.1966 r. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
5. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava OON vid 16.12.1966 r. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
6. Konventsiia pro borotbu z dyskryminatsiieiu v haluzi osvity OON vid 14.12.1960 r. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_174.
7. Konventsiia pro politychni prava zhinok OON vid 20.12.1952 r. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_156 .
8. Konventsiia pro hromadianstvo odruzhenoj zhinky vid 29 sichnia 1957 r. Ratyfikatsiia vid 20.10.1960 r. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_158.
9. Deklaratsiia pro likvidatsiiu dyskryminatsii shchodo zhinok OON vid 07.11.1967 r. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_386 .
10. Women's Entrepreneurship Development and Gender Equality (WEDGE): Phase 3 (INT/08/68/IRL). URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_mas/---eval/documents/publication/wcms_166530.pdf.
11. Henderna rivnist i rozvytok: pohliad u konteksti yevropeiskoi stratehii Ukrainy. (2016). Kyiv: Zapovit [in Ukrainian].

12. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony, vid 27.06.2014 r. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/984_011/page11.

Zaika A. A., Postgraduate Student of the Department of Constitutional Law of Ukraine, Yaroslav Mudryi National Law University Ukraine, Kharkiv.
e-mail : aurikazaika@gmail.com ; ORCID 0000-0001-5275-2392

International legal (European) standards of protection against gender discrimination

Gender equality is part of a broad cultural transformation that changes the functioning of traditional societies and contributes to the development of democratic institutions. Validation of gender equality provides a transition to post-materialistic values of self-realization, which contribute to the economic development of countries.

In 2014, an Association Agreement was signed between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand, which defines a qualitatively new format of relations with the EU on the principles of “political association and integration” is a strategic reference point for systemic reforms in Ukraine. From association with the EU, it follows that each country seeking to gain membership in the European Union must comply with the standards in force in the EU and respect those rights and obligations granted to its member countries. In particular, the Agreement provides for the need to strengthen the dialogue and cooperation of the parties to ensure, in particular, gender equality and non-discrimination.

Nowadays Ukraine has a constitutional reform. This reform is aimed at developing a democratic legal state and European integration. Equal rights and opportunities for both sexes is one of the main pillars of this reform and at the same time a sensitive indicator that shows how developed and democratic the state is.

The international (European) standards of protection against gender discrimination, their significance for Ukraine in the context of constitutional reform are analyzed in the article. International standards for gender equality and the main documents are considered; the activities of international organizations, specialized bodies and other institutions whose goal is to ensure gender equality is studied.

Keywords: gender equality; gender discrimination; international legal standards of protection against gender discrimination; European standards of protection against gender discrimination; European integration

Надійшла до редакції 01.11.2018 р.